

1. Tavoitteet ja suoritteet

Vuoden 2025 taloussuunnitelmassa Uudenkaupungin Vedellä on valtuustotavoitteiden ohella kuusi itse asetettua toiminnallista tavoitetta. Tavoitteiden avulla pyritään parantamaan toimintavarmuutta niin laitoksilla kuin verkostoissakin, keskitytään varautumiseen ja riskienhallintaan sekä parannetaan hallinnollisia sopimusasioita.

1.1 Tavoitteet

1. VARAUTUMINEN JA RISKIENHALLINTA

Toimintavarmuutta ja poikkeustilanteisiin varautumista parannetaan. Vesihuollon häiriötilanteisiin varautumissuunnitelma tullaan päivittämään ja myös muun ohjeistuksen tarpeeseen paneudutaan.

- Water Safety Plan
  - Laadittu 20.5.2018
  - Laadittu toisen kerran loppuvuodesta 2025
  - Läpikäynti vuosittain
- Vesihuollon häiriötilanteisiin varautumissuunnitelma on saatu valmiiksi 1.3.2022.

Muuta ohjeistusta tullaan laatimaan vesihuoltoon tämän vuoden aikana, mutta se on jatkuvaa työtä eli uusia ohjeita ja vanhojen päivitystä pitää tehdä jatkuvasti.

2. VARAUTUMINEN JA RISKIENHALLINTA

Vakka-Suomen Vedelle ja Uudenkaupungin Vedelle laaditaan yhteinen SSP-suunnitelma (Sanitation Safety Plan), jonka avulla pyritään minimoimaan viemäröinnin ja jäteveden käsittelyn turvallisuusriskit.

- Vesihuollon Sanitation Safety Plan
  - Laadittu 28.2.2022
  - Laadittu toisen kerran 2025, valmistunut alkuvuodesta 2026.
  - Läpikäynti vuosittain

3. VESIHUOLTOVERKOSTOJEN SANEERAUS

Verkoston saneerausselvityksestä saatuja tietoja tullaan käyttämään avuksi sekä pitkän tähtäimen että yksityiskohtaisten suunnitelmien laadinnassa. Verkoston kuntokartoitusta jatketaan, erityisesti viemäreiden osalta.

Saneeraustarveselvitys on aloitettu ja se toteutettiin vuoden 2025 aikana.

4. TALOUSVEDEN LAADUN JA VALMISTUSVARMUUDEN PARANTAMINEN

Nervanderin vesilaitoksen tuotannon laatua valvotaan kattavalla omavalvonnalla laboratoriossa. Nervanderin vesilaitoksen prosessin parantamisen lopullisena tavoitteena on tehdä vesilaitoksesta täysin kaksilinjainen, jolloin prosessin ajotapaa voidaan hallita paremmin ja huoltotoimenpiteet onnistuvat ilman katkoja. Myös raakaveden laadun muutokset voivat aiheuttaa muutostarpeita puhdistusprosessissa.

Veden laatua valvoo säännöllisesti terveydensuojeluviranomainen. Vesinäytteitä otetaan valvontatutkimussuunnitelman mukaisesti useista eri paikoista niin laitokselta kuin verkostostakin ja jokaisen näytteen pitää täyttää Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksen 1352/2015 laatuvaatimukset ja -tavoitteet.

Tämän lisäksi omavalvontaa tehdään päivittäin ja niiden tuloksia seurataan tarkasti.

Prosessin parantamista on suunniteltu, mutta esille on noussut myös kokonaan uuden vesilaitoksen rakentaminen. Uusi vesilaitos voisi aluksi toimia varalaitoksena, mutta osittain rakentaen se muuttuisi pikkuhiljaa Vakka-Suomen alueen pääasialliseksi talousvedenpuhdistuslaitokseksi. Asian selvitys on hyvin alkutekijöissään ja mahdollisen uuden laitoksen sijoituspaikkoja sekä käytettävää puhdistusprosessia mietitään. Mahdolliset investoinnit ovat vasta tulevaisuudessa, mutta on tärkeää kartoittaa ja vertailla erilaisia vaihtoehtoja hyvissä ajoin.

5. JÄTEVESIEN MÄÄRÄN JA LAADUN HALLINTA

Hallinnossa jatkuu teollisuusjätevesisopimusten päivitys. Tällä saavutetaan teollisuusasiakkaiden tasapuolisempi kohtelu ja toisaalta viemäriveriesien laatu tasaantuu. Tällöin Vakka-Suomen Veden operoima Häpönniemen jätevedenpuhdistamo saavuttaa aikaisempaa parempia puhdistustuloksia.

Teollisuusjätevesisopimusta on valmisteltu yhdessä Laitilan kaupungin vesihuoltolaitoksen kanssa vuodesta 2017 alkaen. Uudesta sopimus pohjasta tiedotettiin alueen yrityksiä Laitilan kaupungintalolla pidetyssä infotilaisuudessa maaliskuussa 2018 ja tämän jälkeen aloitettiin sopimusneuvotteluita yritysten kanssa.

Neuvottelut ovat edenneet ja Uudenkaupungin vedellä on tällä hetkellä kolmetoista uuden pohjan mukaista teollisuusjätevesisopimusta:

2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Yhteensä
3	2	3	2	3	0	0	13

Kahden yrityksen kanssa on tehty selvitystyö teollisuusjätevesisopimuksen tarpeesta, mutta nykyisellä toiminnalla kummallakaan yrityksellä ei ollut tarvetta varsinaiselle sopimukselle.

Sopimuksen allekirjoittaneiden yritysten kanssa käydään vuosittain yhteistoiminta-neuvottelut jätevesiasioiden toteutumasta ja samalla tarkastellaan tulevaisuutta.

6. HULEVEDET

Hallinnollisesti hulevedet siirtyvät vuoden 2022 alussa kaupungin teknisen toimen vastuulle, mutta Uudenkaupungin Vesi jatkaa hulevesiverkoston operointia korvausta vastaan.

Sopimus hulevesien operoinnista Uudenkaupungin kaupungin kanssa allekirjoitettu
24.3.2026.

Toiminta-ajatus

Uudenkaupungin Vesi tuottaa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti ja kustannustehokkaasti laadukkaita vesihuoltopalveluita toiminta-alueensa teollisuuden ja kotitalouksien tarpeisiin.

Näitä vesihuoltopalveluita ovat:

- Raakaveden hankinta ja jakelu teollisuudelle
- Talousveden tuotanto ja jakelu kotitalouksille, teollisuudelle, kunnille ja osuuskunnille
- Jäteveden johtaminen puhdistettavaksi kotitalouksilta, teollisuudelta, kunnilta ja osuuskunnilta

Tehtävät hoidetaan liiketalousperiaatteiden mukaisesti viranomaisten edellyttämällä tavalla.

Toiminnan tavoitteet

Painopiste	Tavoitteet	Toteutuma
1. Energiatohokas toiminta *	Ylimääräisen pumppauksen ja käsittelyn minimointi	Ei ole toteutunut. Laskuttamattoman talousveden osuus jaksolla 1-3/2026 on ollut 26,19 %
2. Turvallinen ympäristö **	Talousveden laatu Laatuvaatimukset ja -tavoitteet täyttävä vedenlaatu, 100 % virallisen valvonnan näytteistä	Toteutunut. Laatupoikkeamia 0 kpl
3. Ympäristön suojelu ***	Ympäristövahinkojen minimointi jäteveden siirrossa	Toteutunut Laatupoikkeamia 0 kpl
4. Tasapainoinen talous ****	Liikelaitos kattaa pitkällä aikavälillä kaikki kulut toiminnastaan keräämillään maksuilla	Tarkastellaan vuositasolla.

* Laskuttamattoman talousveden osuus verkostoon pumpatusta vedestä enintään 12%

** Laatuvaatimukset ja -tavoitteet täyttävä vedenlaatu, 100 % virallisen valvonnan näytteistä

*** Ympäristöhaittoja aiheuttavien kohteiden lukumäärä =1 kpl

**** Tulostavoite on saavutettu sekä sijoitetun pääoman korot omistajalle on tuloutettu

Valtuustolle esitetyt toiminnan tavoitteita ei ole saavutettu ensimmäisellä vuosineljänneksellä.

1. Laskuttamattoman veden toteuma ei ole tarkka, koska lukemaan vaikuttaa edellisen vuoden tasauslaskutus ja toisaalta alkuvuoden kulutus perustuu arviolaskutukseen.
2. Kaikki otetut näytteet ovat täyttäneet laatuvaatimukset ja -tavoitteet.
3. Viemäriverkostossa ei ole ollut yhtään yli 10 m³ kokoista ylivuotoa.
4. Tarkastellaan vuositasolla. Ei odotettavissa olevia poikkeamia.

1.2 Suoritteet

Pidempiaikaisen tarkastelun perusteella tavoitteeksi on asetettu taulukon mukaiset virtaamat. Virtaamat eivät ole tasaisia, vaan suoritemäärissä on jaksottaista vaihtelua vuodenaikojen ja suhdanteiden mukaan.

Raakavettä toimitetaan talousvedenvalmistuksen lisäksi teollisuuteen erilaisiin prosessitarpeisiin ja myydyn raakaveden määrä riippuu siten teollisuuden toiminnasta.

Talousveden myynti on tasaisempaa, mutta virtaamat kasvavat kesäkaudella. Tällöin vettä kuluu ns. normaalin kulutuksen lisäksi mm. pihojen kasteluun ja ennen kaikkea Vakka-Suomen alueen lukuisilla vapaa-ajan asunnoilla. Merkittävin kulutushuippu on juhannuksena, mutta kulutus on suurta koko kesän ajan.

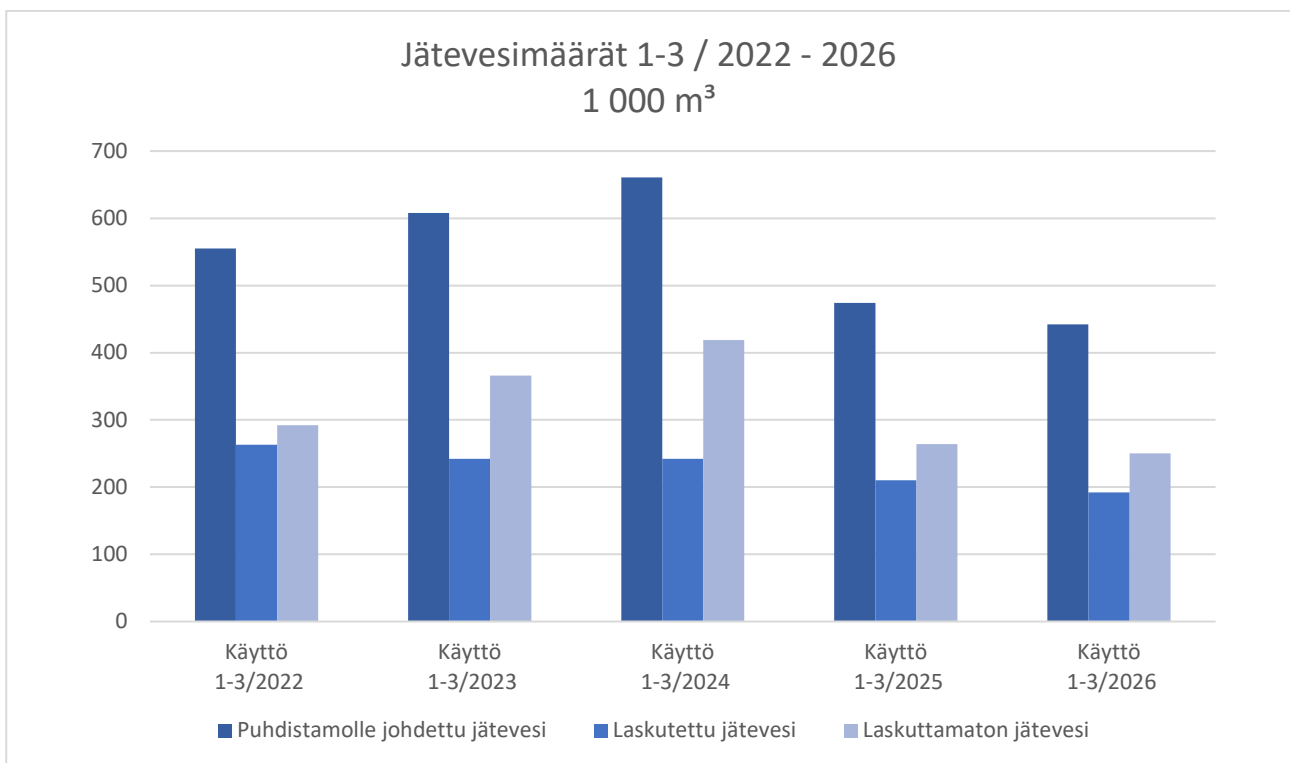
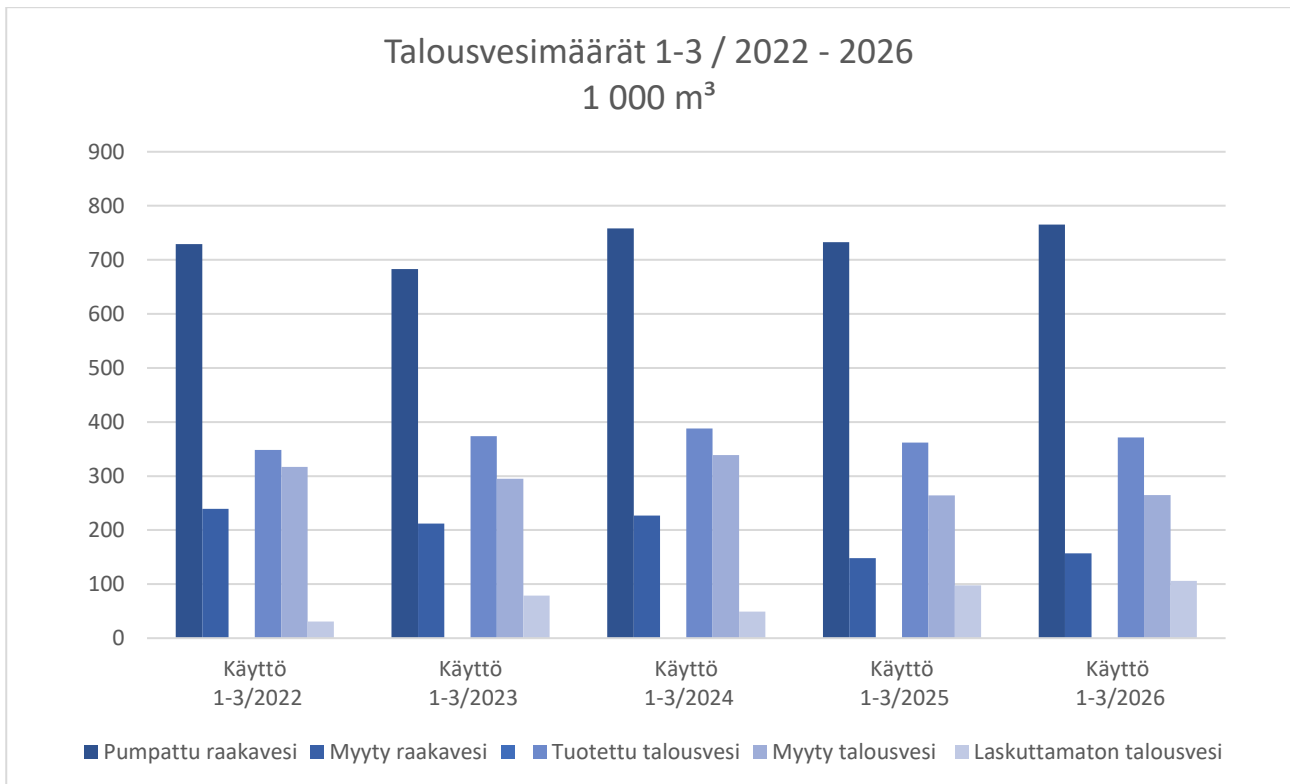
Jätevesissä sateet ja sulamisvedet aiheuttavat merkittävää virtaaman kasvua. Yleensä suurimmat virtaamat ajoittuvat kevään sulamisvesiin maaliskuu-/huhtikuussa ja syksyn pitkäkestoisiiin sadejaksoihin syys-/lokakuulle. Toisaalta kesän mahdolliset kuivat kaudet ja talven pakkasjaksot taas vähentävät virtaamaa. Kesäisin sateet ovat useimmiten lyhytkestoisia, jolloin virtaamat eivät kasva merkittävästi sateista huolimatta.

Suoritteet ovat toteutuneet melko hyvin arvioidun mukaisesti. Tarkemmat virtaamatiedot on esitetty alapuolella olevassa taulukossa ja kaavioissa.

x 1000 m ³	Käyttö 1-3/2023	Käyttö 1-3/2024	Käyttö 1-3/2025	TA 2026	Käyttö 1-3/2026	Käytön %
Pumpattu raakavesi	683	758	733	3400	765	22,5 %
Myyty raakavesi	212	227	148	1000	198	19,8 %
Tuotettu talousvesi	374	388	362	1480	371	25,1 %
Myyty talousvesi	295	339	264	1320	274	20,8 %
Puhdistamolle johdettu jätevesi	608	661	474	2070	468	22,6 %
Laskutettu jätevesi	242	242	210	900	208	23,1 %
Laskuttamaton talousvesi	79	49	98	127	97	76,6 %
Laskuttamaton talousvesi %	21,12 %	12,63 %	27,07 %	10,00 %	26,19 %	
Laskuttamaton jätevesi	366	419	264	1170	259	22,1 %
Laskuttamaton jätevesi %	60,20 %	63,39 %	55,70 %	56,52 %	56,46 %	

Suoritteissa merkittävää on raakaveden myynnin vähäisyys. Raakaveden myynti kuvaa suurteollisuuden tuotannon määrää.

II Toiminnan osavuosisikatsaus 1-3 / 2026

Jätevesimäärät kunnittain eriteltynä:

Jätevesimäärät 1000 m ³	Käyttö 1-3/2023	Käyttö 1-3/2024	Käyttö 1-3/2025	TA 2026	Käyttö 1-3/2026	Käytön %	Osuus* %	Muutos 25→26 %
Uudenkaupungin Vesi	608	661	473	2 070	468	22,6 %	79,3 %	-1,7 %
- Uusikaupunki			448	1 950	442	22,6 %	75,1 %	%
- Kustavi			15	80	16	20,0 %	2,7 %	%
- Pyhäranta			10	40	9	22,5 %	1,5 %	%

* Osuus koko puhdistamon kuormituksesta. Taulukosta puuttuva osuus virtaamasta tulee Laitilasta.

Sadantatilat Uudessakaupungissa Itätullin mittauspisteellä:

Sadekertymä (mm)	Sadekertymä Muutos		Sadekertymä Muutos		Sadekertymä Muutos		Sadekertymä Muutos		Sadekertymä Muutos	
	1-3	ed. vuoteen verratuna	4-6	ed. vuoteen verratuna	7-9	ed. vuoteen verratuna	10-12	ed. vuoteen verratuna	Koko vuosi	ed. vuoteen verratuna
Vuosi 2020	174,6		81,7		209,1		259,1		724,5	
Vuosi 2021	99,3	-43,1 %	116,4	42,5 %	178,0	-14,9 %	188,3	-27,3 %	582,0	-19,7 %
Vuosi 2022	135,3	36,3 %	81,2	-30,2 %	260,2	46,2 %	137,7	-26,9 %	614,4	5,6 %
Vuosi 2023	197,1	45,7 %	45,8	-43,6 %	242,3	-6,9 %	216,0	56,9 %	701,2	14,1 %
Vuosi 2024	161,7	-18,0 %	120,2	162,4 %	165,6	-31,7 %	214,5	-0,7 %	662,0	-5,6 %
Vuosi 2025	61,3	-62,1 %	122,4	1,8 %	217,5	31,3 %	199,1	-7,2 %	600,3	-9,3 %
Vuosi 2026	86,6	41,3 %		-100,0 %		-100,0 %		-100,0 %	86,6	-85,6 %

Vuosina 1909-2025 sadekertymän vuosikeskiarvo Uudessakaupungissa on ollut 606 mm vuodessa ja vuosina 2020-2025 sadekertymän vuosikeskiarvo Uudessakaupungissa on ollut 647 mm.

Sadantatilastoja lukiessa on syytä muistaa, että talven sateista suurin osa muuttuu virtaavaksi vedeksi vasta sulamisvesien myötä. Toisin sanoen niiden mahdollinen päätyminen viemäriverkostoon ei tapahdu sateen kanssa samaan aikaan vaan vasta myöhemmin. Myös sateen intensiteetti sulan maan aikana vaikuttaa virtaamiin. ”Tihkusade” imeytyy paremmin maaperään, kun taas ”kaatosade” imeytymisen sijaan valuu maanpintaa pitkin ojiin ja viemäreihin.

Koska tilastollisesti puhdistamolle tulevan veden virtaamasta noin puolet on jätevesiviemäriin kuulumatonta sade- ja/tai hulevettä, voidaan sadannan muutoksen selittävän vain osan puhdistamolle tulevan jätevesivirtaaman muutoksesta. Kymmenen prosentin muutos sadannassa vastaa siis noin viiden prosentin muutosta puhdistamolle tulevasta virtaamasta. Loppuosa muutoksesta johtuu sekä todellisesta viemäriveresien määrän muutoksesta että viemäriverkoston kunnan muutoksesta. Asiaa voidaan tarkkailla myös vertaamalla lasketun jäteveden määrän muutoksia puhdistamolle tulevaan virtaamaan.

Laskutetun ja laskuttamattoman jäteveden määrien muutokset jaksolla 1-3 Uudenkaupungin Vedellä (sis. Uusikaupunki, Kustavi ja Pyhäranta):

x 1000 m ³	Käyttö 1-3/2024	Käyttö 1-3/2025	TA 2026	Käyttö 1-3/2026	Käytön tot. %	Muutos 25→26
Puhdistamolle johdettu jätevesi	661	474	2070	468	22,6 %	-1,3 %
Laskutettu jätevesi	242	210	900	208	23,1 %	-0,9 %
Laskuttamaton jätevesi	419	264	1100	259	23,5 %	-1,9 %
Laskuttamaton jätevesi %	63,4 %	55,7 %	55,00 %	56,3 %		

Taulukossa esitettyjen määrien lisäksi Häpönniemen jätevedenpuhdistamolle virtaa Laitilan kaupungin vesihuoltolaitoksen toimittamat jätevedet, joita tulee vuodessa yhteensä noin 600.000-700.000 m³.

x 1.000 m ³	1-3 / 2025	TA 2026 * 1-3	1-3 / 2026	2026 vs. TA	2026 vs. 2025
Laskutettu jätevesi	210	225	192	-14,7 %	-8,6 %
Laskuttamaton jätevesi	264	292,5	250	-14,5 %	-5,3

* koko vuoden TA laskutetulle jätevedelle on 900.000 m³ ja laskuttamattomalle jätevedelle 1.100.000 m³

Yhteenvedo puhdistamolle tulevista vesimääristä, sadevesimääristä ja laskutetuista jätevesistä:

Tarkastelujaksolla edelliseen vuoteen verrattuna Häpönniemen jätevedenpuhdistamolle tulevissa virtaamissa on ollut selkeää laskua Uudenkaupungin Veden osalta (sis. Uusikaupunki, Kustavi ja Pyhäranta).

Tarkastelujakson sadekertymän muutos edelliseen vuoteen on ollut +41,3 %. Ylempänä kirjoitetun perusteella tämä tarkoittaisi siis noin 20 % kasvua puhdistamolle tulevaan virtaamaan ja todellisuudessa laskua oli -1,3 %. Virtaaman väheneminen on ollut laskennallista suurempi, joten se kertoo viemärisaneerausten onnistumisesta ja jätevesiverkostoon päätyvän huleveden vähenemisestä. Viemäriverkoston saneerauksia Uudessakaupungissa on kohdistettu huonokuntoisiin verkoston osiin ja viemäriin suotautuvien vesien määrää on saatu vähennettyä.

Laskutetun jäteveden määrä on laskenut Uudenkaupungin Vedellä (sis. Uusikaupunki, Kustavi ja Pyhäranta) vähentynyt 8,6 % ja laskuttamattoman jäteveden määrä on vähentynyt 5,3 %. Viemäriverkoston saneerauksia Uudessakaupungissa on kohdistettu huonokuntoisiin verkoston osiin ja viemäriin suotautuvien vesien määrää on saatu vähennettyä. Verkostot kuitenkin ikääntyvät ja saneeraustyö on jatkuvaa, jotta laskuttamattoman jäteveden määrää saadaan vähennettyä tai ainakaan sen osuus ei nousisi.

2. Hankkeet

Uudenkaupungin Vesi on toteuttanut vesihuollon selvityshankkeita joko itsenäisesti, yhdessä muiden vesihuoltolaitosten kanssa tai yhteistyössä viranomaisten kanssa.

Toteutuneita ja/tai käynnissä olevia hankkeita ovat

2020

- Vesihuoltolaitosten tulot ja kulut. ELY-keskuksen hanke raportti julkaistu 10/2020

2021

- Vakka-Suomen alueen seudullinen vesihuoltoyhteistyö, päättyi 1/2022
- Taivassalon suunnan viemäroinnin liittymisen selvitys, päättyi 9/2021

2022

- Vakka-Suomen alueellinen vesihuollon kehittämissuunnitelma Raportti valmistui 8/2023
- Materiaalinen varautuminen Varsinais-Suomessa
- Digistrategia Uudenkaupungin vesihuolto Loppuraportti 8/2022

2023

- Toimintamallit teollisuusjätevesisopimusten haastaviin tilanteisiin VVY:n julkaisema opas 5/2023. Toteutus yhdessä neljän muun vesihuoltolaitoksen ja konsultin kanssa.
- ELY-hanke Materiaalinen varautuminen Varsinais-Suomessa. Hankkeen raportti 2023
- Uudenkaupungin uuden talousvesilaitoksen rakentamisen esiselvitys
- Vakka-Suomen alueen vesijohtoverkoston hydraulinen mallinnus. Malli valmistunut 3/2024

2024

- Jäteveden käsittelyn ja johtamisen sopimusten uusiminen Vakka-Suomen Veden ja alueen vesihuoltolaitosten kesken. Aloituskokous 3/2024
- Vesihuoltoverkostojen saneeraussuunnitelma. Aloitus 4/2024
- Selvitys Uudenkaupungin alueen vesihuolto-osuuskunnista. Aloitus 3/2024. Kysely lähetetty osuuskunnille 6-8/2024
- Vesihuollon talousmalli-työkalu taloussuunnittelun tueksi. Aloitus 4/2024. Malli valmis 9/2024

2025

- Jäteveden käsittelyn ja johtamisen sopimusten uusiminen Vakka-Suomen Veden ja alueen vesihuoltolaitosten edelleen kesken.
  - Tilanteeseen haettu omistajaohjausta kaupunginhallitukselta.
  - Hinnoittelun muutoksesta aiheuttamisperusteiseksi päätetty syksyllä 2025 Vakka-Suomen Veden johtokunnan kokouksissa
- Vesihuoltoverkostojen saneeraussuunnitelma. Aloitus 4/2024, valmistunut vuoden 2025 lopussa
- Water Safety Planin iso päivitys loppuvuodesta. Valmistunut 2025
- Sanitation Safety Planin iso päivitys yhdessä Vakka-Suomen Veden kanssa loppuvuodesta 2025.

2026

- Sanitation Safety Plan valmistunut alkuvuodesta 2026
- Myllymäen vesitornin purkaminen alkuvuodesta 2026
- Vesiosuuskuntien vastaanottamisen periaatteet -selvitys on valmistunut ja asiaa jatkokäsitellään lähitulevaisuudessa.

3. Investoinnit

Vuodelle 2026 investointeihin on varattu 2.335.000 euroa. Investoinnit ovat vasta aluillaan ja toistaiseksi merkittävimmät investoinnit ovat olleet keskustan vesijohtoverkoston saneerauksia ja makean veden altaan säännöstelyporttien suunnittelua.

Toteutuneet investoinnit ovat tarkastelujaksolla (1-3 / 2026) jakautuneet seuraavasti:

Investoinnit, euroa	Käyttö 1-3/2025	TA 2026	Käyttö 1-3/2026	Käytön %	Poikkeama TA:sta
Vesilaitos ja vesijohtoverkosto	218.557	1.715.000	220.671	13,9 %	1.494.329
Viemäriverkosto	44.596	620 000	9.795	1,6 %	610.205
Yhteensä	263.153	2.335.000	230.466	9,9 %	2.104.534